A Lúdas Matyi vándorútja

Az irodalmi termék a múlt század közepéig szabad préda volt, a szerzői jogot nem ismerték. Bárki bármit eredeti, vagy megváltoztatott szöveggel újranyomtathatott, átdolgozva saját neve alatt kiadhatott. Hogy ez mennyire így volt, ezt hazai viszonylatban legjobban talán a Lúdas Matyi vándorútja bizonyítja.

Fazekas Mihály 1804-ben fejezte be híres költeményét, a hexameterben írt „eredeti regét". Kéziratát elküldte Kazinczy Ferencnek, de midőn kedvezőtlen bírálattal kapta tőle vissza, nem adta ki nyomtatásban. Szerencsére barátainak megmutatta, s ezek nem osztották a széphalmi mester szigorú és igazságtalan ítéletét. Közülük többnek annyira megtetszett, hogy leírta és másoknak is odaadta a Lúdas Matyi szövegét. Egyre több másolat járt az országban kézről kézre, s egy ilyen — meglehetősen elrontott szöveggel —, a Bécsben tanuló Kerekes Ferenchez is eljutott. Kerekes nem tudta, hogy ki az írója, s ezért 1815-ben név nélkül kinyomatta, anélkül, hogy Fazekas beleegyezését megkapta volna.

A bécsi kiadással kezdődött el a parasztnyúzó földesúr megbüntetése vidám históriájának diadalútja. Megismerték az egész országban, negyven további kiadásban nyomtatták ki. Megtetszett Balog István színigazgatónak is, aki 1815-től 1839-ig önálló társulattal járta be az országot. Társulata szegényes repertoárját több átdolgozott darabbal bővítette, így darabot írt Csokonai Dorottyájából is. A siker lehetőségét látta a Lúdas Matyiban, 1838-ban átformálta színművé, teletűzdelte énekes betétekkel, a szereplők számát tündérekkel és manókkal szaporította meg. Fazekas pompás humora kimaradt az átdolgozásból, de a vidék közönsége így is megtapsolta, sőt később a Nemzeti Színház is előadta.

Medve Imre Tatár Péter álnéven számos hosszú, de értéktelen népies verset írt, s ezeket a vásárokon a ponyván árulta. Balog tündérjátékát ő „fogadta örökbe", az elrontott színpadi változatot elég híven követve, ismét verses elbeszéléssé gyúrta át Lúdas Matyi történetét. Terjengős, 86 lap terjedelmű költőietlen feldolgozását azáltal próbálta élvezhetőbbé tenni, hogy kb. 150 sort szó szerint átvett Petőfi Szilaj Pistájából és János vitézéből.

M. V.

Néhány szó a zöldségről (1.)

A szegedi piac

Olcsóbb a szegedi piac, mint tavaly vagy tavalyelőtt volt. Jó, hogy olcsóbb, mert évek óta panaszolta a szegedi háziasszony, hogy drága. Az ország más vidékéről érkezők közül sokan akkor is kimennek a piacra, ha se uborkát, se paradicsomot nem akarnak venni. Ők azt mondják, olcsóbb a szegedi, mint az ország más városainak piaca. Biztosan igaz, mert más vidékek kereskedői is járnak ide. A fuvar bőven kijön az árkülönbözetből.

Jó, hogy olcsóbb, hiszen itt terem a zöldség a szomszédban. Idén bőven terem.

A városi tanács vb kereskedelmi osztályán részletes piaci jelentésben olvasható, hogy július 1-ig idén 12,9 százalékkal több gyümölcsöt, zöldséget hoztak a piacra, mint tavaly. Szerencsés találkozás: az árak is éppen 12,9 százalékkal csökkentek. Formás bizonyítéka ez az egyezés annak a régi közgazdasági állításnak, hogy több zöldségre van szükség, ha azt akarjuk, hogy olcsóbb legyen.

Azt hallottuk, a dorozsmai még a szegedinél is olcsóbb. Őszibaracknál sokszor kétháromforint különbség is adódik. Rendbehozatta a városi tanács ezt a piacot is, föltöltötte, elegyengette földjét, bekerítette, asztalokat rakott oda. Érdemes volt rendbehozatni, bizonyítja azt az igyekezetet is, hogy a külső városrészeknek, a csatlakozott községeknek is jó piaca legyen, de önmagában a szép kerítés és a festett asztal még nem teszi olcsóbbá a barackot. Jó a termés, ez a legfőbb magyarázat, és talán az, hogy a lovas fogatok alig-alig jutnak be a meglehetősen bonyolulttá lett forgalomban a Marx térre. Megállnak Dorozsmán. Ha már leszedték a gyümölcsöt, semmiképpen nem akarják visszavinni — mit kezdenének vele vasárnap? — eladják tehát úgy, ahogy sikerül.

Az első félévet összegező jelentésből olvasható az is, hogy a Marx tér „főutcáján" 120 új asztalt helyeztek el. Aszfaltoztak 600 négyzetméternyi területet, újabb száz asztalnak adtak vele helyet. Legalább 500 termelő fér kosaraival, ládáival a 220 új asztal mellé. Aki végigmegy a piacon szerdán vagy szombaton, láthatja, ki is használják ezt az új lehetőséget a termelők.

Szinte semmi nem változott viszont a fedett piaci csarnokban. Abban, amelyik éppen azért készült nagy költséggel, hogy termelőszövetkezetek árulják benne a portékájukat. Változatlanul panasz, hogy kevés a zöldség a csarnokban, évről évre kevesebb. Ez a lefelé lépegető tendencia azért furcsa, mert a nyitás napján is erről panaszkodtunk. A mindig kisebb, mindig kevesebb azt jelenti, hogy egyszercsak nem lesz benne semmi. Az egész csarnok zöldségforgalmának egyharmadát Awramov Illés pavilonja árulja. Hol vannak a termelőszövetkezetek? Legalább egészséges konkurrenciát jelenthetnének a magánkereskedőnek.

Itt van a Móra Termelőszövetkezet kis árudája is. Bár termel zöldséget ez a szövetkezet — ez áll a jelentésben — mégsem a sajátját árulja. Veszi a piacon, és továbbadja.

Ez a több mint felemás állapot föltehetően több tényező következménye, és orvoslást ezek együttes ismerete jelentene a városi tanács vb kereskedelmi osztálya határozott lépésre szánta el magát: felére szállítja le a helypénzt a zöldséget árusító termelőszövetkezetek esetében, és duplájára fölemeli azoknál a pavilonoknál, amelyekben minden kapható, csak az nem, amiért fölépült.

Néhány szövetkezet bizonyára azt mondja erre, hogy ő napokon keresztül alig tud eladni valamit zöldségből, gyümölcsből. Ha fonynyadt portékával árválkodik ott, biztosan ráfizet. Azt is mondhatja, miért őt bántjuk, hiszen van itt híres zöldségtermelő szövetkezetnek is pavilonja, amiben egyáltalán nincs zöldség. A termelőszövetkezetekből származó zöldség mennyisége egy év alatt majdnem a felére csökkent a szegedi piacon, most a teljes felhozatal 1,6 százalékát teszi ki csupán. A gyümölcsét szinte leírni is fölösleges: 0,3 százalék. Vagy határozottan biztatni, vagy határozottan kérdezni kellene őket.

Újdonság, bizonytalankodva fogott hozzá a kiskereskedelem, hogy zöldséget, gyümölcsöt áruljon az üzemek környékén. Megálltunk a textilművek előtti, nyárfák alá telepített kis asztalnál. Szunyókál az eladó, most éppen senki sincs, aki vásárolna, de öt perc múlva öten állnak előtte.

— Reggel jönnek nagyon sokan és kettő körül.

— Mennyit árul?

— Négy-öt, esetleg hat mázsát naponta.

Fizetését a forgalom után kapja.

— Megéri?

Nevet az eladó.

— Ki maradna itt, ha nem érné meg?

Horváth Dezső

Családi események

HÁZASSÁG

I. kerület

Szeged: Bátori János és Cserényi Sarolta, Hegyi Tibor László és Ferkov Sarolta, Ackermann Péter János és Schneider Katalin, Róth Antal és Tököli Éva Zsófia, Talla Gyula és Malmos Mária, Somorjai József Lajos és Mihály Margit Elza, Ladányi János és Csányi Ilona, Pálinkó Tibor József és Kószó Rozália Hajnalka, Tüske Tamás és Bárdosi Gizella Terézia, Vörös Zoltán Lajos és Beszédes Veronika, Domonkos József és Szabó Anikó, Tóth Péter Mátyás és Szabó Erzsébet, Daru József és Radity Darinka, Kassa László és Hrabovszki Ágnes Mária, Szalkanovics Gábor Mihály és Heisig Ágnes Edit, Tóth Alfréd és Berecz Szilvia, Fehér László és Klapil Ágnes Zsuzsanna, Forgó Ferenc és Ördög Jusztina Éva, Magony György és Juhász Erzsébet, Kondor Árpád Ferenc és Sziveri Julianna házasságot kötöttek.

Szőreg: Babilai Zoltán László és Kiss Zsuzsanna házasságot kötöttek.

II. kerület

Szeged: Oláh Albert István és Szakács Ágnes, Tóth József és Szulics Rozália, Kovács István János és Varga Erika Magdolna, Balogh János Pál és Kakuszi Erzsébet, Barna István János és Kispéter Julianna Éva, Sörös János István és Varga Piroska Ilona, Terhes Sándor és Faragó Erzsébet, Nagy István János és Molnár Éva Julianna, Leichter Ákos Sándor és Doktor Anikó, Kónya István és Pataki Judit Mária, Szabics Imre és Bábosik Ottília Mária házasságot kötöttek.

III. kerület

Szeged: Ladányi László és Rácz Katalin, Jung József Jenő és Kerényi Ágnes Sarolta házasságot kötöttek.

Kiskundorozsma: Farkas Áron és Jenei Julianna Anna, Veres Ferenc és Molnár Márta, Szabó Antal és Bodrogi Ilona házasságot kötöttek.

SZÜLETÉS

I. kerület

Szeged: Kispál Mihálynak és Gulyás Katalinnak Erika, Takó Ferencnek és Szával Erzsébetnek Szilvia, Szentpéteri Miklós Gézának és Madarász Annának Orsolya, Fodor Ferencnek és Zsombók Judit Margitnak Ferenc Zsolt, Bódi László Gergelynek és Vecsernyés Erzsébetnek János, Ördögh Istvánnak és Borbás Idának Zsolt, Hegyi László Ferencnek és Martus Teréz Évának Zoltán Ferenc, Ács-Sánta Vincének és Gyulai Katalinnak Zsolt, Bende Istvánnak és Varga Máriának Zsolt István, Ádám Péter Imrének és Seres Marianna Gyöngyinek Gyöngyi, Tóth Józsefnek és Szénási Juliannának Ágnes Julianna, Hegedűs Mihálynak és Pördi Zsuzsannának Zsolt Mihály, Horváth Géza Mihálynak és Bernáth Erzsébetnek Mihály, Temesvári Gézának és Farkas Irénnek Bettina, Nagy Andrásnak és Ivancsó Máriának Tibor, Szabó Zoltán Lajosnak és Kovács Ildikó Rózsának Gerda Ildikó, Molnár Jánosnak és Kálmán Máriának Orsolya, Mihaiescu Lászlónak és Szűcs Ilonának Csilla, Kiss Pál Györgynek és Mihály Annának Attila Róbert, Imre Barna Szabolcsnak és Szögi Erzsébet Máriának Szabolcs, Turi Vilmos Györgynek és Gyüre Gizellának Tibor Zsolt, Czavalinga Józsefnek és Szabó Magdolnának József, Cserkúti Ferenc Jánosnak és Kárpáti Gizellának Zoltán Ferenc, Terhes Péter Pálnak és Márta Máriának Péter, Jenei Jánosnak és Miskolczi Erzsébetnek János, Zádori Zoltán Mátyásnak és Balog Máriának Zoltán, Faragó Károlynak és Vénusz Katalinnak Ádám, Turi Szilveszter Jánosnak és Masa Klárának Szilveszter, Kovács Szilveszternek és Gárgyán Etelkának László, Balogh Bélának és Harkai Máriának Róbert Zsolt, Horváth Tibornak és Burkovics Jozefa Júliának Tibor, Varga Antalnak és Horváth Angyalkának Tímea, Szakács Lászlónak és Pintér Máriának Zoltán, Schreiter Tibor Józsefnek és Papp Éva Sárának Péter Tibor, Krecskay Lajosnak és Németh Gizellának Krisztián, Szabó Jenőnek és Engi Irénnek Jenő, Papp Istvánnak és Börcsök Ilonának István, dr. Mészáros József Lászlónak és Dunai Erika Máriának Alexandra Mária, Dudik Istvánnak és Bartók Erzsébet Évának Annamária Éva, Dudik Istvánnak és Bartók Erzsébet Évának Marianna Erzsébet, Onda Istvánnak és Nagy Éva Borbálának István, Szanka András Györgynek és Enyingi Erzsébet, Margitnak Mónika, Barta Ferencnek és Gábor Zsuzsanna Irénnek Róbert, Köles János Balázsnak és Ábrahám-Türes Klárának Szilvia, Kónya Imrének és Kis Aranka Zsuzsannának Tímea, Dávid Tibornak és Horváth Margit Rozáliának Tibor, Dobó Lajosnak és Szabó Júlia Sarolnak Róbert, Takács Szilveszternek és Tanács Évának Márta, Balogh Ferencnek és Trabalka Juliannának Judit Ilona, Tanács János Lászlónak és Csiszár Máriának Gábor, Kiss Imrének és Endrényi Ilonának Andrea Orsolya, Gera Istvánnak és Csányi Piroskának Erika Piroska, Enyedi Árpádnak és Juhász-Dóra Erzsébetnek Árpád, Takács József Károlynak és Kenéz Erzsébetnek Árpád Károly, Piukovics Tibornak és Ambrus Magdolna Évának Tibor Zoltán, Császár Antalnak és Ábrahám Máriának Erika, Fekete Lászlónak és Dér Ágnesnek Zsuzsanna Katalin, Bali Gábornak és Filep Zsuzsannának Éva, Barna Péter Gyulának és Molnár Lídia Sárának Erika, Sutus Sándornak és Blaskó Margitnak Attila Sándor, Rácz József Jánosnak és Papp Máriának Szilvia, Szilvási Zoltánnak és Buri Máriának Annamária, Kovács Lajosnak és Nagy Valéria Juditnak Zsanett, Molnár Sándornak és Juhász Gizellának Zoltán, Hajdú Antalnak és Katona Máriának Klára, Vidács Istvánnak és Szűcs Erzsébetnek Norbert, dr. Marosi György Józsefnek és Dulka Erzsébetnek Katalin Judit, Vincze Józsefnek és Molnár Anna Arankának Róbert József, Nagy Kálmánnak és Brenner Erzsébet Teréziának Kálmán Zoltán, Csizmadia József Jánosnak és Terhes Irénnek Gábor Csaba, Horváth Sándor Józsefnek és Turi Máriának Krisztina, Sánta Istvánnak és Puskás Juliannának Mária, Nyári Jánosnak és Kálmán Erika Katalinnak János, Kotogány Jánosnak és Gajdács Etelkának Judit, Székely Lajosnak és Kauczki Margitnak Tibor, Rutai Istvánnak és Rátkai Ilona Erzsébetnek Attila István, Vörös Gábornak és Kapás Margitnak László, Verba Ervinnek és Kolarovszki Ilonának Ilona, Berta Józsefnek és Dobos Magdolnának József nevű gyermekük született.

III. kerület

Szeged: Trabek Ferenc Antalnak és Kuklis Mária Irénnek Róbert Ferenc, Batki Istvánnak és Nagy Anna Ilonának Andrea, Harcel Józsefnek és Tari Annának Erika Erzsébet, Lajkó Istvánnak és Szabó Erzsébetnek Attila, Kovács Gyula Antalnak és Székely Erzsébetnek Katalin Erzsébet, Rózsa József Károlynak és Csányi Veronikának Margit Gizella, Szentágotai Károly Istvánnak és Sípos Katalin Ilonának Szabolcs, Nagy Istvánnak és Lauf Margit Klárának István László, Csiszér Mihálynak és Karnót Ilonának Csongor, Farkas Józsefnek és Barna Katalin Máriának Róbert, Farkas Szilveszternek és Nacsa Máriának Andrea Mária, Rozinka Józsefnek és Biacs Máriának Arnold, Erdődi Károlynak és Temesvári Jolán Erzsébetnek Róbert Károly, Kenessey Gábor Lászlónak és Idrányi Katalinnak Anna Edit, Kenessey Gábor Lászlónak és Idrányi Katalinnak Katalin Judit, Rostás Andrásnak és Sztojka Ilonának András, Sisák Péternek és Mészáros Rozáliának Péter Gábor, Batik Antal Bálintnak és Szakács Emma Eszternek Árpád Tamás, Ferenczi Jánosnak és Nagy Ilona Erzsébetnek Orsolya, Papp Jánosnak és Kordás Erzsébetnek Katalin nevű gyermekük született.

HALÁLOZÁS

I. kerület

Szeged: Csáki Dénes, Szűcs Ferenc, Elhardt Pálné Pigniczki Julianna, Muschong Ferencné Paulity Jolán, Balda István, Békési Elek László, Laurenty Tivadarné Varga Ilona Erzsébet, Bálint Imréné Balos Eszter, Német Rókusné Gulyás Erzsébet, Gáspár Pál, Meszes Istvánné Gyuris Mária, Bencsik András, Szűcs János, Barát Lajos, dr. Lukács Istvánné Csordás Irma, Szekerczés József, Sándor Mihály, Ruzsáli Pál, Felföldi Sándor, Szabó Mária, Stanbach Lajosné Tóth Jozefin, Barcsi Antal, Nagy Erzsébet, Vásárhelyi Antalné Kiss Rozál, Juhász Károlyné Nyári Mária, Vass Istvánné Maróti Mária meghalt.

II. kerület

Szeged: Balogh Károlyné Kotormán Margit, Rusznák János, Csanádi Sándor, Fogas Ferenc meghalt.

III. kerület

Szeged: Mészáros Lajos, Csonka Anna, Tárkány Imre, Mezei Péterné Karakás Julianna, Bukovonszky Emilné Nagy Éva, Simon Mihály, Barakonyi István, Turzó Józsefné Szabó Julianna, Papdi Illésné Farkas Piroska, Sziveri Károlyné Szalai Rozália, Rostás Zita Mariann, Savanya Antalné Simon Julianna, Szélpál Jánosné Ebli Mária, Tiralla Mihály, Mészáros Istvánné Szendrai Ilona meghalt.

Nyelvtanulás Csehszlovákiában

Ha a csehszlovák szülők azt kívánják, hogy gyermekeik mielőbb hozzákezdjenek valamely idegen nyelv tanulásához, akkor a nyelvszakos 9 osztályos általános iskolába íratják be őket. Ezekben a különleges tanrendű iskolákban az orosz és a német nyelv kötelező, az angol nyelv pedig nem kötelező tantárgy. A gyerekek a harmadik osztályban játékosan kezdik a tanulást, a tanítók első perctől kezdve idegen nyelven beszélnek velük. Az orosz nyelvoktatás a harmadik osztályban kezdődik, a többi idegen nyelv pedig az ötödikben. Természetesen tanítanak idegen nyelveket a többi általános iskolákban is, itt azonban a heti óraszám kevesebb, és később kezdődnek a nyelvórák.

A gimnáziumok nyelvoktatása az általános iskolákban folyó képzésre épül. Itt is az orosz a kötelező nyelv, s választható az angol, a német, vagy a francia. A gimnáziumok humán tagozatán a diákok latinul is tanulnak. Orosz nyelvből minden diák érettségizik, ha akar, akkor a választott nyelvből is.

Prágában különleges nyelviskola is működik, amely a maga nemében egyedülálló. Itt tizenegy európai nyelvet tanítanak. Van az intézménynek orientális osztálya is. Itt arab, török, ó- és újhéber, hindu, indonéz, szanszkrit, szuahéli és egész sor más nyelv sajátítható el. Az iskolában 250 tagú tanári kar dolgozik.

Tóth Béla: SZEGEDI REGÉLŐ

61.

A spórolós magyar állam. Az anyagi vonatkozású kérdések intézése egyre nehezebbé válik. Előterjesztésünket a miniszter nem hagyja jóvá, nagy mértékben redukálja amúgy is szerény kalkulációnkat s így tényleg kénytelenek voltunk az elmúlt esztendőben aránytalanul kis összegekben megszabni az egyes iskolák fűtési és szolgatartási átalányát. Mi nem tehetünk egyebet, mint hogy a rendelkezésünkre álló összeget felosztjuk és kiutaljuk. Az idei költségvetési fedezet annyira korlátolt volt, hogy egyes iskolák szolgatartási átalányát 6—8 koronában kellett megállapítanunk. A gondnokságok által beterjesztett pótköltségvetést pedig a miniszter nem hagyta jóvá.

Az iskolák tatarozása tényleg szünetel, amit szintén vismajornak kéll tulajdonítani. A legkisebb javítás ezreket igényelne, amire nem kapunk fedezetet, ha pedig egyes esetekben kivételesen sikerült a miniszteri jóváhagyást elnyerni, akkor vagy a vállalkozó lépett vissza az anyagnak közben bekövetkezett drágulása folytán, vagy fuvarost nem tudtunk szerezni.

A háború által ránk kényszerített takarékosságot mi is súlyosan érezzük. Az egyes iskolákkal való érintkezés borzasztó hosszadalmas. Posta csak elvétve jár a tanyákra, telefonjainkat pedig beszüntették a telefondíjak felemelésekor.(!)

*

Nem éltetjük már a háborút! SZEGEDI NAPLÓ, 1918. augusztus 13. *Anyakönyvi statisztika a háborús esztendőkről.* A háború ötödik esztendejének első felében statisztikát állítottunk össze az anyakönyvi hivatalban. Féléves eredményeket tüntetnek föl az alább közölt számok, a háborús esztendők első felének eredményeit, melyek a háború legbrutálisabb pusztításait mutatják. Mióta a szív és az irgalom meghaltak, a szívtelenség és irgalmatlanság szomorú esztendői még rügyekben fagyasztották el a bimbót, melyek fakadása helyett csak a halál számára nyílnak nagyszerű konjunktúrák. Szomorúak ezek a csökkenő számok, melyek a születések és a házasságok apadásáról beszélnek s csak a halálozások száma növekszik.

Az 1914-től, tehát az utolsó békés félesztendőtől 1918. június 30-ig összeállított anyakönyvi statisztika a következőket mutatja:

Születések:

1914. január 1-től június 30-ig született 1320 gyermek. 1915. január 1-től június 30-ig született 1192 gyermek. 1916. január 1-től június 30-ig született 730 gyermek. 1917. január 1-től június 30-ig született 813 gyermek. 1918. január 1-től június 30-ig született 833 gyermek.

Házasság:

1914. január 1-től június 30-ig 467 házasságot kötöttek. 1915. január 1-től június 30-ig 281 házasságot kötöttek. 1916. január 1-től június 30-ig 226 házasságot kötöttek. 1917. január 1-től június 30-ig 234 házasságot kötöttek. 1918. január 1-től június 30-ig 344 házasságot kötöttek.

Halálozás:

1914. január 1-től június 30-ig meghalt 1112, 1915. január 1-től június 30-ig meghalt 1255, 1916. január 1-től június 30-ig meghalt 1342, 1917. január 1-től június 30-ig meghalt 1385, 1918. január 1-től június 30-ig meghalt 1304 ember.

Amint a statisztikából látható, a születésekben és házasságkötésekben az 1916. esztendő volt a legkedvezőtlenebb, aminthogy ez az esztendő más egyebekben is sok bajt és kellemetlenséget hozott ránk. Később azonban már növekedni kezdtek úgy a születések, mint a házasságok számai, s ezt az mutatja, hogy a háborús viszonyokra csak 1916 után kezdenek berendezkedni.

(Folytatjuk.)

A Volán 10. sz. Vállalat, Szeged, sürgősen

megvételre

keres 1 db OT—175 típusjelű termogenerátort. Értesítést a vállalat beruházási csoportjához kérjük. x